

Pronunciament sobre el preu del gas natural El gas natural, el següent problema de la Unió Europea?

Portem setmanes escoltant notícies sobre els **preus desorbitats del mercat majorista d'energia elèctrica a Europa**, a conseqüència de l'aplicació d'un mercat marginalista per a la fixació de preus. Hi ha diversos estudis de prestigiosos economistes que demostren que és el millor sistema. Però la realitat és que possibilita moviments especulatius que s'haurien d'evitar.

Veiem alguns fets:

- En aquest mercat majorista, els cicles combinats estan fixant el preu de l'energia elèctrica amb un cost del gas natural al voltant dels 80 € / MWh (són necessaris gairebé 2 MWh de gas natural per produir 1 MWh d'electricitat) i un preu de la tona de CO₂ per sobre dels 60 € (s'emeten 0,36 t per produir 1MWh d'electricitat) per la qual cosa els números són clars: només els costos variables dels cicles combinats ja situen el MWh elèctric als 180 €.
- Hi ha veus que estan sol·licitant a la Unió Europea més liquiditat de drets de carboni per frenar la seva imparabile escalada de preus, però això seria objecte d'un altre debat.
- La pregunta és: per què el gas natural a Europa s'està pagant a aquests preus quan l'Henry Hub, mercat nord-americà del gas, està en valors de 5 \$ / MBTU, uns 15,6 € / MWh. La resposta és senzilla: Estats Units està afavorint el consum intern a l'exportació, per assegurar a la seva indústria preus estables;
- Alhora, els països asiàtics, amb la Xina al capdavant, estan substituint carbó per gas natural, procedent de l'Orient Mitjà i Austràlia, per intentar reduir les seves emissions de CO₂ a l'atmosfera, alhora que està refent les seves reserves per prevenir un hivern que s'anuncia molt fred al Pacífic. En conseqüència, estan comprant quantitats ingents d'aquest combustible a preus molt elevats, mentre que la demanda europea es manté constant i la seva capacitat d'incidir en els preus dels mercats és escassa.
- Europa s'ha posicionat clarament per una transició cap a les energies renovables i ha decidit, en conseqüència, eliminar els combustibles fòssils de la seva cartera energètica, tractant-los a tots per igual.
- El plantejament té, però, un error de formulació, ja que en pocs anys serà possible produir la pràctica totalitat de l'energia elèctrica a partir de fonts

renovables, el que permetrà el funcionament sostenible de la demanda terciària i part de la lligada a la mobilitat.

- **Però això no serà possible per a la indústria europea que encara té molts processos que, de moment, no poden funcionar amb electricitat ni prescindir del gas natural, al no disposar encara d'un substitut clar a preus competitius.**

En aquest context, cal recordar que el gas natural es mou en el món de dues formes: comprimit -a través de gasoductes que connecten els pous de producció amb els punts de consum-, o líquat (GNL), que ofereix una major flexibilitat.

- En el primer cas, els productors tenen una posició de poc domini ja que només poden vendre el seu producte a clients situats pròxims al gasoducte i s'acostumen a signar contractes a llarg termini i preus moderats sota la modalitat “take or pay”, és a dir, es fixa un volum mínim de gas que es paga, es retiri o no. Aquesta modalitat sol permetre preus molt estables, encara que té el risc de pagar un sobrepreu en escenaris d'excés d'oferta o quan no s'aconsegueix vendre tota la quantitat de gas contractada.
- El gas natural líquat (GNL) ofereix moltes més possibilitats als productors que, en escenaris de molta demanda com l'actual, poden realitzar vendes diàries i fer que el mercat -denominat spot- assoleixi una elevada volatilitat i dispari a l'alça els preus.

Europa disposa de gasoductes que el connecten amb el Magrib -a través d'Itàlia i Espanya- i amb Rússia a través de la Mar Bàltic, Bielorússia i Ucraïna. Però:

- En aquests moments, Rússia ha decidit reduir al mínim tècnic el cabal que flueix pel gasoducte que travessa Ucraïna i realitzar el subministrament a Europa a través dels dos gasoductes bàltics “Nord Stream”, el segon dels quals no entrarà en funcionament fins al proper any, i pot condicionar el subministrament centreeuropeu.
- A l'altre extrem, Algèria pretén no renovar la concessió d'un dels dos gasoductes que connecten amb sòl espanyol, en concret el que travessa el Marroc, per desavinences polítiques amb aquest país.
- En el cas de la Península Ibèrica, l'escassa capacitat d'interconnexió amb la xarxa de gasoductes europeus a través de França pot suposar el GNL a preus molt més elevats.

- A tall d'exemple, la conjuntura actual de preus no li ha permès cobrir les seves reserves de cara a l'hivern que es troben tan sols al 70%, un fet que podria tenir greus conseqüències sobre el subministrament en els mesos vinents.
- En aquest escenari, sense part de l'actual subministrament rus i algerià per gasoducte i la producció de gas noruec disminuint de forma vertiginosa, **Europa podria veure a curt termini en una situació molt compromesa al ser aquest gas el que alimenta i dona estabilitat de preus a la seva indústria.**

Atès que l'economia europea es troba encara estretament lligada al gas natural -i continuarà així en els propers anys-, **des d'Enginyers Industrials de Catalunya creiem que caldria considerar el gas natural com un element estratègic per a la transició energètica i no com un combustible pernicios que cal eliminar el més aviat possible.** Per aquesta raó, **alertem que una crisi de preus de gas natural o d'escassetat de subministrament podria posar encara més en escac la indústria europea,** tan castigada en els últims anys.

Comissió d'Energia
Enginyers Industrials de Catalunya

Barcelona, 30 de setembre de 2021